І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь... — Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-8740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 44. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 8-го БЕРЕЗНЯ 1972 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 8, 1972 No. 44. VOL. LXXIX.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

Вівторок, 7 березня 1972

В АМЕРИЦІ

ГУБЕРНАТОР НЮЙОРКСЬКОГО СТЕЙТУ Нелсон Рокефеллер подасть наступного тижня проєкт, за яким має бути відновлена економічна стейтова допомога для не-публічних шкіл у всьому стейті. Таку допомогу у висоті 33 мільйонів долярів одержували раніше не-публічні, головно католицькі школи, доки її не заборонив Федеральний Суд у 1971 році, як незгідну з Конституцією ЗСА. Губернатор Н. Рокефеллер покликається у своєму проєкті на інший закон, з 1970 року, за яким стейт може давати допомогу не-публічним школам на базі успіхів учнів у навчанні, охороні їх здоров'я тощо.

У СТЕЙТІ КАЛІФОРНІЯ КРУГЛО 30 000 осіб, які живуть на утриманні суспільної опіки, „велферу", повинні від 1-го квітня піти до праці, або ж вони втратять допомогу. Це розпорядження стосується здорових фізично людей від 18 до 65 років. Їм запропоновано різноманітну допоміжну працю в місцевих школах, урядових агенціях, в публічних місцях, включно з працею помішників на кухнях, у парках і в ін. місцях відпочинку.

БЮРО ПЕРЕПИСУ НАСЕЛЕННЯ ПОВІДОМИЛО, що від 1965 року кількість приватних, не-публічних, шкіл у ЗСА зменшилася на 23%, а наплив учнів до католицьких шкіл зменшилася на 30%, через подорожчання коштів навчання.

У 1971 РОЦІ У ЗСА ЗАГИНУЛИ 114 000 осіб внаслідок різних нещасливих випадків. Крім втрат людського життя, у висліді подібних нещасливих випадків було завдано матеріяльних збитків на 27,7 мільярда долярів.

НАД СХІДНЬОЮ ЧАСТИНОЮ КАНАДИ майже дві доби підряд бушувала велика снігова буря. У висліді були пошкоджені електричні кабелі головної електростанції в провінції Квебек, деякі місцевості були відтяті від великих доріг високими сніговими заметами.

МІЖ ЗООЛОГІЧНИМИ ПАРКАМИ У ЗСА РОЗПОЧАЛАСЯ „холодна війна" за те, котрий із них дістане рідкісних звірів — двох велетенських чорно-білих панд, привезених із Китаю. В ЗСА були дві панди у звіринцях, але вони загинули від старости ще в 1950-х роках. За обох панд, чи хоча б по одній, „воюють" між собою директори зоологічних парків у Вашингтоні, в Ню Йорку, в Чикаго. Комуністичний Китай одержав від ЗСА двох небачених там звірів, „вівцебиків".

У ҐРІНВІЧ ВІЛЕДЖІ В НЮ ЙОРКУ НА ГОЛОВУ 78-річного пенсіонера Е. Тромбіно упав стіл, викинений на Блікер вулиці з 7-го поверху якимсь Секстоном, який втік від поліції. Пенсіонер загинув. Жителі того району скаржаться поліції на мешканців готелю на Блікер: той 10-поверховий готель став пристановищем для наркоманів, торгівців наркотиками та інших підозрілих осіб.

В ІНДІЯН ПОЙНТ ПРИПИНИЛИ ВИПРОБОВУВАННЯ атомової електростанції Кон Едісон. Виявилося, що тільки під час спроб у водяних фільтрах тієї станції застряли і загинули понад 100 000 риб. Випробування припинені на наказ стейтового управління.

У СВІТІ

У ЛОНДОНІ ВІДНОВЛЕНО переговори між Британією і Атлантійський Союзом (НАТО) з одного боку та соціялістичним прем'єром Мальти Домом Мінтофом з другого про право Британії й членських держав НАТО користуватись портами Мальти на Середземному морі. Для тих переговорів прилетів із Мальти Дом Мінтоф та з Брюсселю генеральний секретар НАТО д-р Джозеф М. Г. Люнс, недавній голляндський міністер закордонних справ. Британія і НАТО погоджуються вже платити Мальті 37 мільйонів дол. річно, але Мінтоф хоче 50 мільйонів. Покищо нема згоди.

ДО ТЕГЕРАНУ (ІРАН) ПРИБУВ з офіційними відвідинами канцлер Західньої Німеччини Віллі Брандт. Затіснення німецько - іранських відносин стосується головно торгівлі.

ДО ПІВДЕННО - АФРИКАНСЬКОГО СОЮЗУ ВІДЛЕТІВ генеральний секретар Об'єднаних Націй Курт Вальдгайм: в Об'єднаних Націях раз-пораз виринає справа колишньої німецької колонії Південно - західньої Африки, яка була вірчою території Південно - африканського Союзу за мандатом від Ліґи Націй. Чорні африканські держави, опозиційні супроти білорасової політики в Союзі, вимагають відібрання Південно - західньої Африки.

В ІНДІЇ ВІДБУВАЮТЬСЯ вибори до місцевих соймів у 16-ох автономних провінціях. З уваги на великі простори країни й погану комунікацію, вибори триватимуть 6 днів. Зараз у перших двох днях 10 осіб згинули у міжпартійних бійках.

ПАПА ПАВЛО VI СТВЕРДЖУВАВ з жалем у своїй минулонедільній промові до яких 5.000 прочан на площі св. Петра у Римі заколот у світі, який робить між людьми штучні поділи й залишає всіх незадоволеними. Папа, як ввичайно, закликав усіх до згоди на базі християнської віри й любови.

БРИТІЙСЬКА КОРОЛЕВА ЄЛИСАВЕТА II ПРИБУЛА до Сінґапуру, який був колись одною з найсильніших британських морських фортець, поки в другій світовій війні не здобули її японці, а після війни — Сінґапур не усамостійнився. Але Сінґапур став базою для невеличкої збройної сили трьох союзників: Австралії, Нової Зеляндії і Британії. Вони зберігають там 6.600 вояків, коли за часів володіння Британії було там 70.000 британського війська. Єлисавета перевела інспекцію тієї союзної збройної сили.

Померла Анастасія Малицька, предсідниця 41-го Відділу УНС в Бетлегемі, Па.

Бетлегем, Па. — Головна радна УНСоюзу та секретарка його 47-го Відділу в Бетлегем, Анна Гарас інформує про смерть голови свого Відділу ім. Ольги Басараб, покійної Анастазії Малицької раніком 6-го березня 1972 р. Покійна народилася в селі Козова, Підгаєцького повіту в дні 24-го грудня 1896 р. в родині Степана Сватко і Євдокії Мікель. В 1913-му році сл. п. Анастазія Малицька виеміґрувала до ЗСА, де від самого початку до смерти проживала в Бетлегемі. Покійна швидко після прибуття до ЗСА забезпечилася в УНСоюзі й стала його активною членкою. Від довгих років віддано працювала для нього, як предсідниця свого Відділу. Покійна залишила двоє дітей, двоє внуків і троє правнуків.

Америка засуджує переслідування в Україні — твердить амбасадор Буш

Ню Йорк.— „Я думаю, що Уряд З'єднаних Стейтів виразно виявив свій осуд переслідувань, що відбуваються в Україні... Ми справді піддержуємо справедливі зусилля українського народу забезпечити собі законні права" — пише представник З'єднаних Стейтів Америки в Об'єднаних Націях, амбасадор Джордж Буш в листі до президента Українського Конґресового Комітету Америки проф. д-ра Лева Добрянського, відповідаючи на меморіял і апель УККА в справі арештів та переслідувань комуністичним режимом інтелектуалістів в Україні. Лист датований 22-го лютого і в ньому сказано:

«Дорогий Професоре Добрянський!

Я вдячний Вам і Вашим колеґам за апель, який Ви мені переслали. Думаю, що Уряд З'єднаних Стейтів виразно виявив свій осуд (disapproval) переслідувань, що відбуваються в Україні. Ми обмірковували діяльність совєтського уряду, включно з теперішньою хвилею арештів суперечну Універсальній Декларації Людських Прав і совєтській конституції. На жаль, совєтський уряд відкидає будь-які намагання офіціяльної інтервенції.

Зосереджування світової уваги на цій ситуації видається зокрема властивим через Об'єднані Нації, як і приватними зусиллями. Ми вже мали нагоду бачити, що совєтські власті виявляють деяку вразливість на некорисну рекляму закордоном. З нашого боку, члени Представництва З'єднаних Стейтів часто видвигали цю справу і ми продовжуватимемо вияснювати наше становище при відповідних нагодах. Я бажав би пригадати заяву п-і Ріти Гавзер з березня 1970 р., коли вона висловила свою стурбованість станом людських прав народу в Україні та вимагала, щоб Совєтський Союз „поробив усі потрібні заходи для забезпечення розвитку життя для своїх меншин". Ми справді підримуємо справедливі зусилля українського народу забезпечити собі свої законні права. Прохаю Вас прийняти запевнення, що ми це продовжуватимемо» — пише амбасадор Джордж Буш у своєму листі.

Сенатор Фулбрайт далі наполягає на закритті радіостанцій „Свобода" і „Вільна Европа", у Вашинґтоні створено „Комітет Громадян"

Вашинґтон. — Сенатор В. Фулбрайт, демократ із Арканзо голова Сенатської Комісії для закордонних взаємин далі вважає, що треба припинити діяльність радіостанції „Свобода" і „Вільна Европа", які передають програми мовами різних народів Східньої Европи. Сенатор Фулбрайт покликався на те, що президент Ричард М. Ніксон пообіцяв не втручатися у внутрішні справи комуністичного Китаю, але ЗСА далі підтримують існування радіостанцій, програми яких призначені для народів Совєтського Союзу і комуністичного бльоку. Він заявив, що обидві радіостанції повинні бути закриті, бо вони перешкоджують „нормалізації відносин" між ЗСА і СССР та є „рештками холодної війни". Якщо не буде швидко переглянена справа фінансування тих радіостанцій, то вони припинять працю приблизно через два тижні, бо не матимуть відповідних фондів. У Сенаті був законопроєкт, за яким фінансування обох радіостанцій було продовжено після 30 червня ц. р., але сенатор Фулбрайт виступив категорично проти того законопроєкту. Палата Репрезентантів схвалила законопроєкт, за яким фінансування тих станцій було б продовжене до червня 1973 року.

Тим часом, у Вашинґтоні постав „Комітет Громадян" під керівництвом Джорджа Болла, колишнього державного секретаря в уряді Л. Джонсона. Цей Комітет буде робити все можливе, щоб зберегти існування й працю радіостанцій „Свобода" і „Вільна Европа". До „Комітету Громадян" ввійшли вже понад 100 видатних діячів, між ними й Джордж Міні, голова Крайового об'єднання професійних спілок АФЛ - СІО, колишній посол до Москви А. Гарриман, губернатор Н. Рокефеллер та ін.

Сенатори Персі і Гомфрі внесли резолюцію про широку підтримку радіостанціям „Свобода" і „Вільна Европа"

Вашинґтон. — Сенатор Чарлз Персі, республіканець з Іллиной, і сенатор Гюберт Гомфрі, демократ з Міннесоти, один з кандидатів на Президента ЗСА, внесли 2-го березня резолюцію від себе і 46 інших сенаторів, зміст якої полягає у вияві повної підтримки дальшої праці потужних американських радіостанцій „Свобода" і „Вільна Европа". У запропонованій резолюції ті радіостанції названі „головними джерелами вільної, не цензурованої і релятивно об'єктивної інформації для країн Східньої Европи". Сенатор Ч. Персі вказав на „прикрий факт, що людина в Ленінґраді не знає про важливі новини з Києва чи Праги, або Ню Йорку, доти, доки радіо „Вільна Европа" чи радіо „Свобода" не повідомить про ті події". Сенатор Ч. Персі подав, як приклад маніпулювання новинами в СССР, факт, що такій події, як відвідини президентом Ричардом Ніксоном комуністичного Китаю московське радіо присвятило тільки 10 секунд, а зустрічі президента Ніксона з Мао Тсе-тунґом 20 секунд. Підкреслюючи важливість програм радіо „Голос Америки", яке все таки є урядовим і тому може викликати менше довір'я, сенатор Персі вказав, що „Вільна Европа" і „Свобода" оперують більшою незалежністю, й більшим вибором у надаванні новин та інших матеріялів для слухачів на Сході Европи різними мовами.

У резолюції, запропонованій сенаторами Ч. Персі, Г. Гомфрі та іншими 46 членами Сенату, між ін., сказано: „Тому, що радіо „Вільна Европа і радіо „Свобода" виконують важливу ролю в наших національних інтересах, подаючи інформації та опінію у важливих справах для народів східньої частини Европи..., Сенат оцією резолюцією висловлює свою дальшу високу оцінку праці людей у радіо „Вільна Европа" і радіо „Свобода" та свій намір дальше подавати відповідну підтримку для цих обох радіостанцій в той час, як методи такої допомоги повинні бути уважно вивчені в рямках завдань закордонної політики ЗСА".

ЛІТЕРАТУРНОГО КРИТИКА І ПУБЛІЦИСТА ІВАНА ДЗЮБУ ВИКЛЮЧЕНО З ЧЛЕНІВ СПІЛКИ ПИСЬМЕННИКІВ УКРАЇНИ

Іван Дзюба

Київ. — Місцева „Літературна Україна", орган Правління Спілки письменників України, надрукувала в числі 18 за 3 березня 1972 року вгорі на першій сторінці п.н. „У Президії СПУ" повідомлення такого змісту:

«2 березня 1972 р. відбулося засідання Президії Спілки письменників України. На засіданні було обговорено питання про хід підготовки до чергового Пленуму правління СПУ та про участь письменників у проведенні Днів української літератури і мистецтва в Туркменській РСР.

Було також розглянуто персональну справу Дзюби І. М., який виступив на засіданні. В обговоренні цього питання взяли участь М. Бажан, О. Бандура, П. Воронько, Л. Дмитерко, П. Загребельний, Ю. Збанацький, В. Козаченко, І. Ле, Л. Новиченко, Д. Павличко, Н. Рибак, В. Собко.

За грубе порушення принципів і вимог Статуту Спілки письменників, за виготовлення та розповсюдження матеріялів які носять антирадянський, антикомуністичний характер, виражають націоналістичні погляди, зводять наклеп на радянський устрій та національну політику партії, активно використовуються нашими класовими ворогами в боротьбі проти Комуністичної партії і Радянської держави, Дзюбу І. М. виключено з членів Спілки письменників України. Це рішення Президії прийнято одноголосно.»

Народжений 1931 р. в с. Миколаївка на Донеччині в селянській родині, Іван Дзюба закінчив філологічний факультет Донецького Педагогічного Інституту і потім вчився в аспірантурі Інституту Літератури АН УССР. Автор збірки статтей „Звичайна людина, чи міщанин" (1959), як також численних статтей та есеїв — про Г. Сковороду, Т. Шевченка, Лесю Українку, В. Свідзінського, В. Голобородька й ін., друкованих у періодичних виданнях УССР, як також в еміґраційних виданнях. Написаний і переданий І. Дзюбою в 1965 р. керівникам ЦК КПУ та уряду Ради Міністрів УССР трактат п.н. „Інтернаціоналізм чи русифікація?" був передрукований із поширеної в Україні копії книжковим виданням у в-ві „Сучасність" у Мюнхені 1968 р. і появився одночасно в перекладі англійською мовою у Лондоні і в 1971 р. був опублікований в перекладі на італійську мову у Римі.

В січні 1972 року Іван Дзюба був арештований разом з іншими, але незабаром звільнений.

Совєти щораз посилюють свої далекосяжні атомові ракети

Вашинґтон. — Совєтський Союз вивіновує свої далекосяжні ракети, здатні перелітати понад океан, багаточленними атомовими „головками" — заявив секретар оборони Мелвін Лерд у своїй промові на конвенції Ветеранів закордонних воєн. Лерд твердив, що за відомостями Пентаґону Совєти вивінували такими різночленними атомовими „головками" вже коло 100 могутніх міжконтинентальних ракет. Все ж. ця совєтська нищильна атомова зброя не така досконала, як в Америці, де коло 100-150 далекосяжних ракет типу „Мінютмен" вивіновано багаточленними й поворотними атомовими набоями, що ними можна поцілювати докладно намічені цілі. Але Совєти — заявив секретар оборони — не вгавають у своїх дальших дослідах і тому й Америка не може задовольнитись тільки тим, що осягнула, а мусить дбати за дальший розвиток своєї оборонної техніки. Тому американський Уряд хоче отримати від Конґресу затвердження оборонного бюджету на суму 83,5000.000.000 дол., на 6,300.000.000 дол. більше, як у минулому році.

Відбулись наради Світової Управи ТУСМ

Філядельфія (УПС). — В днях 3-5 березня відбулися тут ширші наради Світової управи Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського з участю членів Крайової управи ТУСМ в ЗСА та Сеньйорату ТУСМ. На порядку нарад були справи внутрішньо-організаційні, устійнення відношення ТУСМ до окремих питань українського громадсько - політичного та церковного життя, а також розгляд ситуації на українських землях під сучасну пору.

Упродовж першого дня нарад учасники заслухали звідомлень членів Світової Управи, голови Крайової Управи ТУСМ в ЗСА та голови Сеньйорату ТУСМ. Після ширшої дискусії над звідомленнями з проробленої праці та схвалення окремих звітів, учасники наради розглянули проєкт праці на найближчий період, в тому продовжування акції в обороні нескорених українських діячів в Україні, організаційні поїздки та видавничу діяльність.

Другий день нарад був присвячений розглядові ситуації на церковному і громадсько-політичному відтинках українського життя в діяспорі, а зокрема на терені ЗСА, а також ситуації на українських землях у зв'язку з посиленням там терору совєтсько-російського окупанта. Окрему увагу присвячено справі Фонду Катедри Українознавства при Гарвардському університеті. У всіх справах винесено відповідні постанови.

В неділю 5 березня, після вичерпання поточних справ та прийняття резолюцій, учасники взяли участь в ширшому громадському зібранні, присвяченому темі „Проблеми українців в ЗСА та ситуація в Україні". На зібранні з доповідями виступили: проф. Г. Лужницький, д-р М. Сосновський, а як панелісти — Христя Кульчицька, Богдан Футала, Аскольд Скальський.

Нарадами вели: голова Світової управи ТУСМ інж. Б. Кульчицький та голова Сеньйорату ТУСМ д-р М. Сосновський.

Арешти в Україні були попереджені репресіями й шиканами у відношенні до діячів української культури й науки

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — В останніх місяцях минулого року, ще перед схваленням сумнозвісної постанови ЦК КПСС про ліквідацію самвидавної літератури в СССР, зокрема російської „Хроніки поточних подій" та „Українського Вісника", каґебівський режим в Україні посилив репресії й шикани у відношенні до діячів української культури й науки. Із праці позвільнювано багатьох науковців, в тому таких відомих, як Євген Констянтинович Лазаренко, колишній — з 1951 року — ректор Львівського університету і востаннє професор геології в Києві, автор багатьох праць із своєї ділянки і член КПСС з 1952 року. Зацьковано видатного українського вченого ботаніка Дмитра Констянтиновича Зерова, рідного брата Миколи й Михайла Зерових, дійсного члена Академії Наук УССР (з 1948 р.), який помер на удар серця під час партійної наради, на якій він виступав із критикою русифікаційної політики Кремля в Україні; відбутий 20-го грудня мин. року похорон проф. Д. К. Зерова став своєрідною протестною маніфестацією. Звільнено з праці Л. Ященка, директора київського хору „Гомін". Скріплено натиск на молодшу ґенерацію українських інтелектуалістів, передусім на т. зв. дисидентів: ще перед арештами позбавлено праці Євгена Сверстюка, відмовлено у друкуванні праць Івановї Світличному, Зіновії Франко й іншим. Продовжувані репресії було поштовхом для написання літературознавцем Василем Стусом його датованого днем 10 грудня 1971 р. і поширюваного в Україні листа-протесту до Юрія Смолича, голови СПУ і Федора Овчаренка, секретаря ЦК КПУ, в якому він обвинувачує керівництво Спілки Письменників України у дискримінуванні молодих українських поетів, прозаїків і літературних критиків, яким режимні чинники не дозволяють друкувати їхніх творів. В. Стус приводить у своєму листі низку прикладів з гіркого досвіду Івана Світличного, Михайлини Коцюбинської, Зіновії Франко та інших, стверджуючи водночас із цим, що Правління СПУ не допускає молодших літераторів до голосу в СПУ, і замикає перед ними взагалі членство у Спілці. Згадується у 20-сторінковому листі В. Стуса також заборона і ліквідація клюбів творчої молоді, „Сучасника" й інших, що постали були в різних містах України в 1960-их роках, як теж про встрявання керівництва комсомолу у видавничі справи. Закидає В. Стус правлінню СПУ також те, що воно й досі не зайняло становища до проводжуваної режимом русифікації в Україні В половині січня 1972 р. Василь Стус був арештований.

Арештований в січні 1972 року літературний критик Євген Сверстюк був звільнений із праці зараз після його виступу на похороні проф. М. К. Зерова, 20 грудня 1971 року. Опублікований в українському самвидаві 1969 року і поширюваний в Україні 30-сторінковий есей Євгена Сверстюка п. н. „Іван Котляревський сміється" одержаний також закордоном і буде надрукований у травневому числі журналу „Сучасність". У цьому есеї Є. Сверстюк з'ясовує причини, чому і як „на витоптаному пустирі нашої історії" з'явився животворний сміх Івана Котляревського.

Арештований в січні 1972 р. і потім звільнений Григорій Чубай, декоратор в театрі ім. Заньковецької у Львові, є також відомим молодим поетом, автором кількох збірок поезій, що їх він досі, в теперішній атмосфері затиску в Україні, не мав змоги надрукувати.

В суботу відбудеться пластова маніфестація на оборону переслідуваних

Ню Йорк. — Крайова Пластова Старшина, з рамени Конференції Центральних Українських Молодечих і Студентських Організацій, влаштовує чергову Маніфестацію в обороні безпідставно заарештованих та переслідуваних в Україні інтелектуалістів. Маніфестація була заповіджена раніше, але відкликана через велику сніговицю. Тепер вона відбудеться цієї суботи 11-го березня при 47-й вулиці і І-й евню, і триватиме від 3 г. до 5 г. вечора. На Маніфестацію закликається всю молодь і старше громадянство.

НТШ влаштовує наукову Шевченківську конференцію

Ню Йорк. Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗСА і його Філологічна Секція влаштовують в суботу, 11-го березня ц. р. о годині 5-ій вечора, в залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вулиця в Ню Йорку — щорічну Наукову Шевченківську Конференцію. Директор Філологічної Секції проф. д-р В. Лев відкриє цю Конференцію і буде нею проводити та виголосить вступне слово з цієї нагоди. З черги інж. Р. Кобринський подасть перегляд діяльности НТШ — так як це водилося на Шевченківських Конференціях у Львові — за рік 1971. Доповіді виголосять: Л. Луців на тему „Нові праці про Тараса Шевченка" і проф. д-р П. Ковалів — на тему „Тарас Шевченко і його поема ‚Катерина'". Вхід вільний. Конференція призначена для ширшого загалу громадянства.

Відбудеться великий Шевченківський концерт у Ню Йорку

Ню Йорк. — Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій, Відділ УККА в Ню Йорку, спільно з Науковим Товариством ім. Т. Шевченка в ЗСА, влаштовують у неділю 12 березня Шевченківський концерт. Він відбудеться о 4-й г. дня в „Фешен Інституті" при 225 Захід 24 вулиця. Святкове слово виголосить проф. д-р Григор Лужницький. У мистецькій частині виступатимуть: хор „Прометей" з Філядельфії, під диригуванням проф. М. Длябоги, оперова солістка меццо-сопрано Галина Андреадіс, акомпаніямент д-ра Ігоря Соневицького. Талановита молодь у кількости 19-ти осіб із Студії Мистецького Слова реж. Лідії Крушельницької виступить з показом двох інсценізацій творів Тараса Шевченка: „Гамалія" та „Наймичка".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $18.00, на пів року — $9.50, на 3 місяці — $5.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Також український рік

1972-ий рік це — читаємо у деяких коментаторів — „американський рік", бо рішаються у ньому преважливі для Америки справи: вибори президента, справа В'єтнамської війни, проблеми американського платничого балянсу і ринку праці. Але інші аналітики кажуть, що це — „міжнародний рік", бо відвідини президента Ніксона у Пекіні дійсно „започаткували нову сторінку історії", а його відвідини в Москві кинуть новий жмут світла на спробу Ніксона знайти „рівновагу сил" у світі.

Але з однаковим правом можемо твердити, що це також „український рік". Не тільки тому, що цього року, 7-9 жовтня, відбудеться 11-ий Конгрес Американських Українців, справжній сойм найбільшої у вільному світі української громади, але й тому, що цього року, як виявили перші його тижні, з новою силою розгортається український активізм. Події в Україні додали пального до настроїв обурення проти русифікаторської політики Москви в Україні, а підготовлюваний уже якийсь „показовий" процес проти непокірливих українських інтелектуалів напевно не внесе заспокоєння в Україні і у вільному світі. На американсько - українському ґрунті буде продовжуватися ще енергійнішим темпом збірка фондів на українознавчі студії у Гарвардському університеті, йтиме підготова до відзначення 100-річчя найстаршої української наукової установи — Наукового Товариства ім. Шевченка, виявляться перші практичні висліди встановлення верхівки Помісної Української Католицької Церкви, з'ясуються також реальні висліди перенесення Секретаріяту СКВУ до Европи. Очевидно, будуть відбуватися щорічні святкування, з'їзди, конвенції.

Говорячи про активізм української вільної громади, передусім треба згадати про надзвичайно відрадне явище: помітну активізацію української студентської молоді, зокрема й головно українських дівчат. Водночас друге, логічне паралельне явище: у виступах представників зорганізованої молоді щораз менше давнішої непродуманої гостроти проти „establішменту", опозиції задля опозиції, на місце якої прийшли краще знання відносин і більший конструктивізм. Було б зле, якби молодь не поводилась, як личить молоді з її темпераментом і нетерпеливістю, але її більша охочість співпрацювати з „батьками" для загального добра — це гарантія нашої майбутности.

„Вірус релігійности"

В одній із совєтських газет ревний комуністичний атеїст написав, що „вірус релігійности живучий і багатоликий!" Таке визначення мало б якось „пояснювати", чому після півстоліття панування антирелігійного режиму в СССР є церкви і є ще значно більше віруючих, ніж ті церкви могли б умістити. Минулого року в „Правді України" ч. 269 була надрукована розповідь комуніста Максим'юка про те, що сначає провести один день на дорозі до славетної Почаївської Лаври. Як інспектор транспорту, він перевіряв авта, куди вони їдуть і для чого? Виявилось, що до Лаври відбувається щонеділі „організований культпохід за рахунок державного транспорту": директори шкіл, голови колгоспів дають людям авта, щоб вони могли поїхати до Почаївської Лаври, помолитися „перед мощами св. Іова" і повернутися додому. Дехто з тих керівників брав з богомольців гроші, а інші нічого не брали... Цього року київська „Молодь України" з 22 січня заатакувала комсомольця, механіка на летовищі, який взяв шлюб у церкві. Молодого спеціяліста виключили за це з комсомолу, але він далі працює, бо ніхто так добре не відремонтує мотора літака, як той „злочинець".

Совєтська преса в антирелігійних матеріялах постійно підкреслює, що в Україні і в цілому СССР, мовляв, вірять тільки „одиниці", що це „старі люди", що треба ще краще організувати безбожницьку пропаганду, і тоді вже зникне релігія, яку Маркс назвав опіюмом для народу. Але такі офіційні заяви перекреслює життя і часто сама ж таки совєтська преса. У журналі „Україна", що друкується в Києві, був надрукований репортаж В. Коротича про згадувану славетну на Волині Почаївську Лавру, в якому він стверджував, що до Лаври приїздять не лише старші, а й багато дітей та молоді.

Комуністична партія в СССР виступає в релігійному питанні у ролі наказодавця, який хоче зліквідувати якесь немиле для нього явище. Віра в Бога не постала з „наказів" і ними її не знищити. Совєтський вірус антирелігійности, виплекуваний півстоліття в лябораторіях комунізму, діє сам проти себе: чим більше режим переслідує віруючих, тим міцнішою стає їхня віра.

Степан Куропась

ПОХОВАЛИ ГОЛОВНОГО КАСИРА УНСОЮЗУ

Несподівана смерть, від якої просимо охорони від Бога, взяла з цього світу життєрадісного головного касира УНСоюзу. Цей страшний косар, що кладе покоси людей, які мають слабе серце, є найбільшим убивцем, бо на серце вмирають більше людей, ніж на будь-яку іншу недугу. Але яка б це не була недуга, смерть не перебирає, страшний косар „не мина і царя".

З приводу смерти людини в силі віку, людини кришталевого характеру, доброго батька і сина, доброго народного робітника, стискаються серця, плачуть очі, і насуваються різні думки. Чому? І розумної відповіді немає, треба погодитися з тим фактом і потішити себе, що ми всі мусимо відійти і що смерть це, мабуть, єдина справедливість на світі.

Про те, ким був бл. п. Петро Пуцило, про його життьовий шлях вже доволі сказано на сторінках преси. Для повної характеристики цього непересічного американського роду українця хочу додати ще й своїх кілька речень, бо з Покійним в'язала мене довголітня приязнь.

Еміґранти з Галичини, головно лемки і закарпатські русини зі Зелітлина, Спішу і Пряшева їхали поголовно в Пенсильвенію на важку працю в копальнях вугілля. В 1908 р. група селян зі села Піскорович, українцями забутого Ярославського повіту, прибула по 16 днях бурхливої морської подорожі до Ню Йорку. Примішено їх на Еліс - Айленді, в так званому касельґарді, бо по них мав приїхати аґент компанії, що завербувала їх на працю в копальнях твердого вугілля в районі Олифанту, Пенсильвенія.

Після перевірки документів, лікарських оглядин, дезінфекції група виглядала дуже мізерно. Аґент по них не вийшов, а може й вийшов, але, як побачив тих збіднілих людей, не зголосився до них.

Кожний з еміґрантів мав із собою 12 ринських, і всі вони вірили, що аґент прийде. По двох днях їх перевезли до Джерзі Сити і висадили на двірець „Пенсильвенія Рейлровд", який мав велику почекальню і був свого роду ринком, де еміґранти продавали аґентам компаній свою робочу силу.

Група сиділа на куферках і клунках, а ринських меншало, бо аґент не приходив. Хоч приходили інші аґенти, наші люди чекали на свого, бо — „контракт є контракт".

В тій самій почекальні розташувалася й інша група селян із села Туліґлови, теж Ярославського повіту, по яких також аґент не вийшов. Це були наполовину поляки, наполовину русини, греко - католики, які по-українськи не говорили.

Рада в раду вирішили обидві групи не чекати на аґентів, а прийняти працю будь - яку і будь-де, тим більше, що станційний уряд натискав на те, щоб вони „забирались".

І так Туліґлови виїхали до Тексасу і поселилися в районі міста Одеси, а Піскоровичі попали до копалень м'якого вугілля у бідному стейті Західньої Вірджінії. І там народився і виростав наш майбутній головний касир УНСоюзу, аж парох Вілінґу о. д-р Ковальський, який обіймав парохію на Чикаґо - Південь, привіз його зі собою до Чикаґо.

Працював Петро Пуцило у фабриці, вечорами ходив до школи, брав участь у громадському житті.

На конвенції УНСоюзу 1937 р. у Вашингтоні, отже 35 років тому, проголошено клич „Лицем до молоді", хоч під іншими словами. Почалася спортова акція, на яку призначено десять тисяч долярів. Спортовий директор, проф. Григорій Герман, організував молодечі Відділи УНСоюзу, дружини бейзболу, що змагались по наших громадах.

Росли ряди УНСоюзу, росли його молодечі Відділи. В самому районі Чикаґо постало 10 нових Відділів. УНСоюз голосив, що в українській громаді Америки, а в Союзі зокрема, є місце для всього родженого в Америці і Канаді покоління. Але ті позиції мусить молодь собі зорганізувати і працею здобути, бо тоді вона буде шанувати здобуте. Ніхто не принесе молоді посад на таці, ніхто не запросить, мовляв, „приходіть і пануйте!" Лише раз в історії Руси-України сталася така подія, коли запросили варягів, а наша молодь не варяги, а свої люди.

Тими гаслами захопилася наша молодь в Америці. Вона повірила в ті гасла, організувала молодечі Відділи УНСоюзу, спортові клюби і Відділи Молодих Українських Націоналістів. „Вірібус унітіс" — спільними силами зростали чисельно обидві організації. Покійний належав до одних і других. Зорганізував зі мною 398-ий Відділ УНСоюзу, став його секретарем і делеґатом на конвенцію в Герісбурґу в 1941 році.

З вибухом війни всі хлопці поголовно пішли захищати „американський спосіб життя". Дівчата не хотіли носити сиві коси, віддавалися, і по кількох роках решткі молодечих Відділів лучилися з іншими, а деякі з них, як от 22-ий в Чикаґо і 452-ий в Іст Чикаґо, існують донині.

Петро Пуцило дістав добру працю в Міністерстві Рільництва, де міг працювати і авансувати до емеритури. Але дух його накипів українським ренесансом сорокових років. Він врятував Щадничо - Позичкову Касу „Запорожє" від повільної смерти. За 15 років його урядування „Запорожє", що змінило назву на „Тризуб" чи „Трайдент", зросло з 500.000 вкладів до 35 мільйонів. І лише хвилева фінансова скрута не дозволила йому далі розвивати „Трайдент", який злучився з „Сейвінгс енд Ловн". Треба б окремої статті на цю тему.

А далі всім відомо. Петро Пуцило — головний контролер і головний касир УНСоюзу. В Чикаґо залишив по собі тривалу пам'ятку. Для Відділів УНСоюзу придбав окремий вигідний дім, прикрасив його в українському стилі. І тому українська громада Чикаґо вшанувала його як слід. Сімдесят шість авт супроводили Його на місце вічного спочинку. Численні привіти, китиці квітів, церковні відправи на Сході і Заході свідчать про те, що громада не забуває!

А нам, тим, які залишились, важко звикнути до того, що Петра Пуцила між нами немає!

І. Вовчук

ПРИСТУП ВЕЛИКОДЕРЖАВНОЇ ЛИХОМАНКИ

(1)

Другий рік брежнєвської п'ятирічки в московському штабі імперії ознаменовано кількома постановами пленумів ЦК КПСС. У постановах, що стосуються різних господарських і економічних проблем, всевладний ЦК вимагає від функціонерів на різних щаблях урядової ієрархії мобілізувати, організувати і змушувати трударів посилено штурмувати другий рік дев'ятої п'ятирічки. Словесним ентузіязмом постанов наломповується адміністративно - політичний апарат дрейфуючої імперії до здобуття нових „горизонтів" у будові комунізму.

У тій будові мало б здійснитися маячення про створення „нової історичної спільноти („общности") — радянського народу". Творення цієї спільноти „непомильний" Ленін, перелицьовавши Маркса на московський лад, обґрунтував далеко раніше до захоплення влади большевиками. Він твердив, що „інтереси (не по-хлопському зрозумілі) національної гордости великоросів збігаються з соціялістичними інтересами великорусских (і всіх інших) пролетарів" (В. Ленін, т. XVIII, ст. 83). Великодержавні підвалини у формотворця большевицької імперії, на якого завжди покликаються нинішні будівники, чи не найповніше окреслено в цій політичній формулі московізму.

Будова соціялізму у відновленій імперії, після завоювання Москвою зформованих у національних революціях національних держав (Україна, Грузія, прибалтійські держави, Білорусь і інші), збігалася з інтересами національної гордости великоросів. Щоб не відштовхнути від будови імперського комплексу українських і інших націй малоросів червоного забарвлення, Ленін включив їх у дужки „і всіх інших". Нехай собі змагаються в будові соціялізму, як дістатися до великодержавного соціялістичного корита, зрадивши українську національну ідею і фронт. Більше як півстоліття триває будівництво большевиків у невгаваючій боротьбі з націоналізми, включених силою в імперський комплекс націй.

Будь - який вияв національної окремішної самобутности неросійських націй у літературі, мистецтві, культурі вважає Москва за націоналізм, що є найбільшим державним злочином. А разом з тим поняття Росія що далі, то більше підноситься до соціялістичної святині. В державному гимні т. зв. Союзу співається про „республіки вільні", що їх „споїла навіки велика Русь". Нинішні будівничі соціялізму, здійснюючи постанови 24-го з'їзду КПСС, вимагають посилення „отечественного" патріотизму для „нової історичної спільноти", як називають радянський нарід.

У пресі і в наукових публікаціях, а їх видається багато, знов підкреслюється видатну ролю „першої серед рівних націй СССР російської нації", її „героїчної робітничої кляси", яку В. Ленін свого часу характеризував, як „головного двигуна комуністичної р е в олюції" („Вопросы Истории", ч. 9, 1971).

На нинішньому етапі комуністичного б у дівництва совєтської імперії зближенню націй для ліквідації їх приділяється дуже велику увагу в політиці партії. За останні чотири роки організовано спеціяльні наукові конференції (Ташкент, П'ятигірськ, Київ, Волгоград), на яких науковці розробляли теоретичні обґрунтовання зближення націй. У Києві, либонь, уряджено три конференції: дві в 1969-му, одну в 1970 році.

***

Видано кілька монографій, написано багато докторських дисертацій, присвячених проблемі асиміляції націй через плянове зближення їх. Наукові праці широко популяризуються в пресі, впорскуючи імперську отруту. Формулу її схвалено 24-им з'їздом КПСС, де підкреслено, що піввікова історія розвитку багатонаціональної соціялістичної держави повністю підтвердила ленінські визначення ролі російського народу. „Його революційна енергія, самовідданість, працездатність, глибокий інтернаціоналізм по праву знайшли для нього глибоку пошану серед усіх народів нашої соціялістичної вітчизни" (Л. Брежнєв, Звітна доповідь ЦК КПСС на 24-му з'їзді КПСС, ст. 93).

Так оцінив Л. Брежнєв на з'їзді ролю і значення російського народу в будові „нової історичної спільноти", про створення якої марять у Кремлі.

Й. Сталін зараз після закінчення війни прославляв терпеливість і покору російського народу, а його учень і послідовник додає російському народові прикмету „глибокого інтернаціоналізму", який кремлівська політика протиставить національній ідеї, воюючи з націоналізмами поневолених націй. Гітлерівський нацизм, мріючи про перебудову Европи, після завоювання її, також виділяв серед усіх націй німців, як особливу расу.

Расизм світ засудив. Кремлівські політики кричать проти залишків його в Африці, а СССР у пляновій асиміляції неросійських націй спирається на інтернаціоналізм російського народу.

(Закінчення буде).

МОЛОДІ НАЛЕЖИТЬСЯ ПРИЗНАННЯ

У доповненні до вістки, яка появилась у „Свободі" 23-го лютого ц. р. про акцію українських студентів при нагоді виступу в Сент Полі совєтського поета Є. Євтушенка, видається доцільним зробити короткий коментар.

Скинення Євтушенка із плятформи, яке відбилось відгомоном у світових пресових аґенціях, було, на думку спостерігачів, припадкове і, згідно із твердженням українських студентів, не ціллю їхньої демонстрації та згодом широкої акції. Українські студенти в Міннесоті та кілька студентів із Вінніпеґу, які відвідували в той час Міннесоту, мали на увазі демонстрацію, розкинення відповідних летючок та, коли б це вдалось, публічне проголошення через мікрофон своєї заяви із протестом проти переслідування діячів культури в Україні. У сумотосі біля мікрофона Євтушенко втратив рівновагу, упав із плятформи, але не втратив орієнтації совєтського вишколеного спеца. Він з місця підсунув думку про „ українських фашистів", вихвалюючись, що навіть своє дитинство він пережив під фашистівськими бомбами. Ліві елементи слухачів підхопили цю інсинуацію, накинулись на наших студентів із вигуками: „Фашисти! Нацисти", а згодом такі ж епітети пробували підсунути у публічній формі не лише студентам, але й цілій українській проблематиці, відтягаючи таким вручним маневром увагу публічної опінії від фактичної суті української акції в обороні переслідуваних. Методи і словник Євтушенка та його прихильників — відомі, бо з таким кагебівським арсеналом закидів доводиться зустрічатись не рідко. Адже він такий самий, коли судять невинних.

Якраз ці моменти не лише не закінчили акції студентів, а навпаки — акція широко розвинулась протягом наступних кількох днів. Члени місцевої української студентської громади буквально сотнями телефонів, персональних заяв, летючок, матеріялів завантажили всі телевізійні станції, радіовисильні та пресу. Момент оборони братів в Україні та української правди став мобілізуючим та об'єднуючим фактором усієї високошкільної молоді і вдаряв своєю спонтанністю, молодечою щирістю і відданістю без будь-якого втручання старшого покоління. Власне, молодь чи не показала навіть кращого взірця, як можна діяти у хвилини скрути.

Хоч і майже всі студенти — це вже тут народжене покоління і, може, на думку старшого покоління „зелене" в питаннях української політики, то моменти їхньої акції показали щось протилежне. Вони діяли зріло, вміло і не з абияким знанням справи. Це найкраще виказалось, коли їм доводилось виступати із публічними заявами. Словник, аргументи і поведінка, наприклад, студента першого року Андрія Каркоця у півторагодинному інтерв'ю по радіо, серед нападів лівих просовєтських елементів, були подивуґідними. Інтерв'ю на університетській радіовисильні у справі переслідувань в Україні студентів Б. Андрейчука, О. Товстоп'ята та А. Каркоця були такими ж. Дія управи студентської громади з Любою Левицькою на чолі, праця осередку ТУСМ-у, спонтанна діяльність окремих студентів викликали лише подив. Це лише кілька прізвищ і фактів, але вони пригадували „старі, добрі часи", коли студенти попередніх поколінь горіли таким же вогнем.

Старше покоління протирало очі, що наростає нова сила. Аби тільки втрималась. А створений „ад гок" комітет в обороні переслідуваних, щоб стати у пригоді студентам, міг лише випадково асистувати молодим. Адже вони собі давали раду. Можна лише допомогти досвідом, бо ініціятива і вогонь у них — свої.

Упав Євтушенко випадково чи навмисне — це забудеться, бо воно не суттєве. Важливіше те, що група українських студентів на далекій землі виросла кілька щаблів вгору.

Д-р М. Данилюк

Міннеаполіс.

САМОТНІЙ ЛЕБІДЬ

На синьому — білий,
як хмарка на небі,
Як айсберг в снігу
незайманім, —
По тихому озері плаває
лебідь
Прекрасний, самотній,
останній.
Чому він один?
На холодному озері
Немає нікого. Ні звука,
ні шелеста,
Лиш дзвонять крижинки,
крихкі і прозорі,
Б'ючися об виступи берега.
І мовчки стоять,
зачаровані холодом,
Задумані сосни й ялини,
Що можуть вони розповісти
такого нам,
Чого не розкажуть
крижини?
Чи знають вони, чом
самотнім тут плаває
Той лебідь, сумний
і покинутий,
Коли всі брати його
дзвінкою лавою
У вирій до сонця
полинули?
Можливо, його нерозважний
мисливий,
Не вбивши, поранив,
недобрий,
І стало для птаха
тоді неможливо
З братами летіти за обрій?
А може він тут загубив
лебедицю,
Таку ж білосніжну-
прекрасну,
І мріє, і жде, що йому
хоч насниться
Любов, що умерла завчасно?
Хто нам це розкаже,
хто нам це довірить,
Цю тайну, чи віршем,
чи прозою:
Чому не летів він
з братами у вирій,
Чому він лишився на озері?

АЛЛА КОССОВСЬКА

Любов Коленська

ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ ЛЕСЯ МАРТОВИЧА

(1)

Твори Леся Мартовича родилися в перехресних вогнях розпачу над гіркою недолею села, в розв'язуванні національної істини і соціяльного питання, в любові до своєї землі й вірі у право і правду селянина.

Вони родилися в бажанні — здвигнути народ з його темряви, безпросвітности і примітивізму й поставити його на п'єдестал, гідний людини.

„Лесь Мартович — це мій хлоп'ячий сміх і смак генія", — сказав про свого побратима й однолітка В. Стефаник у своїй автобіографічній новелі „Серце".

Ще й сьогодні з Стефаникової веранди, в селі Русові — побачите сусіднє село Торговицю, де народився Лесь Мартович. У своїх споминах В. Стефаник згадує батька Мартовича, писаря Торговиці і його матір Олену Десяткову — вона походила з Буковини. Батько письменника був наскрізь чесною і непідкупною людиною і його село завдяки йому не голосувало за „панів". Маєток у нього був невеликий, здобутий чесною працею, коло п'ятнадцяти моргів поля, біленька хата у гарному саді із найкращими яблуками, які зривала Стефаникові сестра Леся Мартовича Людмила. Хата на три кімнати з рундуком спереду і пасіка це та достаток середнього господарства.

Мати швидко померла, залишаючи три дочки: Марію, незвичайно діяльну в українському житті, Вікторію і Людмилу та сина Олеся. І вони в трьох: В. Стефаник, Лев Бачинський і Лесь Мартович вакації перебували в селі Торговиці або найчастіше в Серафинцях у Бачинського і в Русові.

Пише Василь Стефаник: „Найрадше ми перебували в Серафинцях, бо мати Бачинського провадила дім вже на інтеліґентську стопу". Ближче з Лесем Мартовичем він зійшовся у Коломиї в гімназії в четвертій клясі „в тайному кружку коло великої скрині, яка містила понад триста „заборонених книг»". В. Стефаник згадує, що Лесь Мартович був незвичайно здібний і дома ніколи не вчився, а що був і сміливий, то сварився з професорами, а навіть кидав у них книжками.

В. Стефаник пише: „і тепер я не можу забути того щастя, яке нам давав Лесь Мартович своїми геніяльно злосливими оповіданнями". Через те його товариші шанували й любили, і за його веселу вдачу, й за дотепні оповідання (перейняв це письменник від свого батька), що їх видумував. Сімнадцятирічний Л. Мартович написав оповідання „Рудаль" і прочитав свою новельку М. Павликові. Павлик її незвичайно похвалив, перехрестив на „Не-читальника", сказавши, що маємо другого Гоголя.

Про те, як створилися ті перші оповідання, писав Стефаник до М. Морачевського: „Не-читальник" — то дуже давня історія. Ще в гімназії написало нас двох єго. Спілка була молода і недосвідчена і назвалася Л. М. Друге діло спілки Л. М. були „Лумера". Я лиш написав диспозицію новели. В рукописах наших є не одна річ добра, та тяжко зійтися разом і жити, аби з двох робитися одним." І ще кілька Стефаникових рядків: „«Не-читальника" і „Лумера" написало нас двох під криптонімом Л. М. Се було ще в шестій клясі. Далі спілка розвіялася. Друг мій хорує, а я сиджу ні в мудрих, ні в дурнях. В течці нашій маємо скілька робіток, та вони чекають слушного часу. Се розуміється так, що друг мій має поздоровіти, а я раз маю вийти з ліса різних напрямів літературних, котрі тепер мене на роздоріжжю напали і кожний тягне на свій бік. Далі писав'єм, що суспільність руська нічого про нас не знає, хоча „Не-читальник" трохи і заслужив на пам'ять, і ми не хочемо, аби вона знала". І в листі до Л. Бачинського В. Стефаник писав: „Не буду тобі вловідати, що за муки терпиться, як поресся сам чоловік ножиком аналітичним. Але як перейде чоловік сей пробний вогонь, як зачне виздоровлювати з сеї хороби, то надходить ясність в ум, рівновага душевна і взглядне щастє. Мартович є добрий обсерватор, і він не раз питався мене, чи ти не хочеш стрілятися?"

Про те, як творив Л. Мартович, пише В. Стефаник: „Лежить, бувало, на ліжку лицем до стіни і сам до себе сміється і аж потім оповідає".

В. Стефаник згадує ще, як через кілька місяців у їхніх руках опинилася вже видрукована тонісінька — блідоблакитненька к н и ж ка „Не-читальник" (гроші на кошти її друку якось він здобув у своєї матері), як вони її розпродували, а що виторгували, то проїдали, бо тоді у них була дуже скупа господарка. Через різні шкільні конфлікти — вони обидва розлучилися, в Коломиї залишився провадити гурток Л. Бачинський. Вкінці, завдяки директорові Борковському, якось вимазали їхні давні „промахи" і вони обидва здали матуру. В. Стефаник з Л. Мартовичем ходили в села, говорили промови — просвічували селян, вкладаючи запопадливу працю, коштом студій.

Із споминів Володимира Бандурака („Українські Вісті", 16-го жовтня 1958) довідуємося, яке гуманне і повне вирозуміння до селянина і його праці мав Л. Мартович. В саме найгарячіший час, бо у самі жнива пошукував жандарм за одним селянином, щоб його заарештувати і спитав Л. Мартовича, таки стоячи під самою хатою цього селянина, де він живе. Письменник, зрозумівши ситуацію, знаючи, що в селянина дрібні діти і конечність зібрати жнива, подав фальшиву адресу і скоро вивів жандарма з-під хати. За той час швидко переказав селянинові, щоб сховався. І так якось переховувався селянин, увесь час постійно працюючи на полі. Комісар жандармерії присягався розірвати в дрібні штуки „шмаркача", що його змилив, але „шукай вітра в полі". Селянина таки заарештували, але наприкінці жнив, і праця була врятована, і уся родина.

Інженер Іван Озаркевич пише, як справно і хитро Л. Мартович вмів провести діло: „Ми якраз вечеряли з батьком. Раптом вбігає Л. Мартович із словами: читайте, читайте і подає видання найбільш шовіністичної газети „Слово Польске", вказуючи на один віршик. Із засади газета не поміщувала нічого без підпису автора, але цей вірш був високопатріотичний і його помістили. Підписаний був „Влосцянін з под Грудка". Віршик був дійсно шовіністично - патріотичний, але перші букви читані згори вниз давали: „Що поляк то злодзєй". Лесь Мартович навіть скаржився моєму батькові, як тяжко було йому знайти відповідне слово на „Ц".

Про його дотепність свідчить, як письменник казав, що німці мають до всякої цілі дочеплене слово „Тух — Тіштух, Штабтух, Глястух" а в нас усього один: свинтух..."

(Далі буде).

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

Наукове Засідання

ІСТОРИЧНОЇ СЕКЦІЇ АКАДЕМІЇ

Д-р Василь Омельченко — Відкриття засідання.
Доповідь Юліяна Ревая (бувший Прем'єр-Міністер Карпатської України): „Карпатська Україна 1939 року".

Засідання відбудеться в суботу, 11-го березня 1972 року, о 4-ій год. дня в приміщенні Академії:
206 Вест 100-та вул., Ню Йорк, Н. Й.

НАУКОВЕ Т-ВО ІМ. ШЕВЧЕНКА В ЗСА
— і —
ФІЛОЛОГІЧНА СЕКЦІЯ

Щорічна Наукова Шевченківська Конференція

відбудеться в суботу, 11 березня 1972 року в годині 5-ій по пол. в залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вулиця в Ню Йорку, Н. Й.

ПРОГРАМА:

1. Директор Філологічної Секції проф. д-р В. Лев: Вступне слово.
2. Д-р Л. Луців: доповідь на тему: „Нові праці про Тараса Шевченка".
3. Проф. д-р П. Ковалів: доповідь на тему „Тарас Шевченко і його поема „Катерина".

Вхід вільний. Гостям раді!

Управа Наукового Т-ва ім. Шевченка в ЗСА
Дирекція Філологічної Секції

70-ий ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ в ПАССЕЙКУ, Н. Дж.

запрошує Українське Громадянство Пассейку та околиці на

СВЯТОЧНО-ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР

ПРИСВЯЧЕНИЙ

св. п. ОЛЕНИ ТЕЛІГИ

В 30-ТУ РІЧНИЦЮ ЇЇ ГЕРОЇЧНОЇ СМЕРТИ

який відбудеться

в суботу, 11-го березня 1972 року
о год. 6:30 вечора
в УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕНТРАЛІ в ПАССЕЙКУ
240 Hope Avenue

Відкриття — голова Відділу СУА п. О. Площанська; Доповідь, присвячена життю і творчості Теліги — І. Шраменко; Літературно-мистецьке читання творів Покійної поетеси і героїні — п. Тамара Кардашинець, п. Дарія Фарміга, п-на Муся Мочула і п-на Христя Струк.

КІНОСТУДІЯ ЯРОСЛАВА КУЛИНИЧА

висвітлює фільм

„ПІД ЧУЖИМ НЕБОМ"

Українці в пралісах Уругваю, Параґваю і Місіонес.
Тарас Шевченко в Арґентині.

В ЙОНКЕРСІ — неділя, 12-го березня, год. 5 і 7 веч., заля УНДім, 301 Palisade Avenue;
В ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — субота, 18-го березня, год. 6 і 8 веч., УНДім, 96 Fleet вул.;
В ІРВІНҐТОНІ, Н. Дж. — субота, 25-го березня, год. 5 і 7-ма веч., заля УНДім, 140 Prospect Ave.;
В ПАССЕЙКУ, Н. Дж. — неділя, 26 березня, год. 5 і 7 веч., заля Укр. Централі, 240 Hope Avenue.

Відзначать 30-річчя хіротонії Владики Мстислава

Ню Йорк (І. Д.). — Обрана на Сесії Церковної Ради Митрополії Української Православної Церкви в ЗСА 4-го лютого ц. р. Ювілейна Комісія в складі: Преосв. Архиєпископ Марко — почесний голова, о. митрат Степан Біляк — діючий голова, о. митрат Омелян Мицик — заступник голови, о. митрат Іван Данилевич — секретар, о. протоієрей Петро Мелех — секретар в англ. мові, члени: протопресвітери о.о. Артемій Селепина, Теодор Форостій, д-р Кость Варварів та проф. Василь Завітневич для вшанування 30-ліття єпископської хіротонії Преосвященного Архиєпископа Мстислава, Митрополита УПЦеркви в ЗСА, на своєму засіданні дня 17-го лютого 1972 року ухвалила обрати неділю 14-го травня 1972 року для відсвяткування всецерковних урочистостей з тієї нагоди. Це Ювілейне Свято о 10-тій год. ранку Архиєрейською Службою Божою в Церкві - Пам'ятнику, Бавнд Брук, Н. Дж., очолить Преосвященний Митрополит Мстислав з участю Преосвященного Архиєпископа Марка, Єпископа Константина та численного духовенства. По Службі Божій — Молебень. Після Церковних Відправ в Голлідей Інн, 22 Ровд Сомервілл, Н. Дж., о год. 2-ій по пол. відбудеться бенкет в честь Ювілята. Програму Бенкету буде подано окремо.

Прохання до всіх Українських Організацій — стриматися в цей день від інших імпрез та взяти участь у цьому Ювілеї.

Об'єднання Мистців Українців в Америці
запрошує Українське Громадянство на

ГРУПОВУ ВИСТАВУ ОБРАЗІВ

що буде відкрита в неділю, 12-го березня 1972 р. о год. 1-ій дня в Галерії Літературно-Мистецького Клюбу — 149 — 2-га евеню, Ню Йорк, Н. Й.

У виставці беруть участь наші мистці: Яків Гніздовський, Микола Горбач, Михайло Мороз, Зенон Онишкевич, Богдан Савчук, Марія Шеротська, Петро Холодний.

Виставка триватиме до 19-го березня 1972 р. і буде відкрита в будні — 6-8 вечора, суботи і неділі — 12-та дня — 8 вечора.

Трентон, 25 лютого 1972.

ЗАЯВА

Голови Крайової Управи Товариства за Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви в ЗСА.

Повернувшись із Риму припадком я довідався, що під час моєї неприсутности моє ім'я, як голови Крайової Управи Товариства за Патріярхальний Устрій УКЦ якимсь чином попало між Шановних Членів Почесного Комітету для відзначення Днів Помісности УКЦ та 80-ліття народин Блаженнішого Кир Йосифа VII — у Філядельфії, як також на сторінки „Америки" за 16 лютого 1972 р. ч.: 31.

Важаю довести до відома української спільноти, що в обох випадках це сталося без мого відома, моєї згоди і до цього я нікого не уповноважнював. Ніхто із Членів Крайової Управи Товариства за Патріярхальний Устрій УКЦ не був уповноважений і не брав участі у Філядельфійських нарадах і приготуваннях.

Уважаю доцільним подати це усім мирянам до загального відома як мою відповідь на численні до мене запити в цій справі.

ЗИНОВІЙ ГІЛЬ

голова Крайової Управи Товариства за Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви в ЗСА

Американська асоціяція для старших громадян має 3 мільйони членів

Вашингтон. — Заснована в 1958 році приватними людьми Американська Асоціяція для старших громадян нараховує вже біля трьох мільйонів членів. Такий розвиток Асоціяції, до якої приймають за 2 доляри річно всіх громадян ЗСА після 55 років життя, свідчить про те, що це корисна організація і що вона дає для свого членства певні позитиви. Кожний член Асоціяції одержує безкоштовно 6 чисел за рік журналу Modern Maturity, а щомісяця — „Бюлетень Новин", в якому містяться матеріяли про покращення життя для старших віком чоловіків і жінок. Голова Асоціяції Фред Фаасен постійно перебуває в контакті з членами Конґресу, мав зустрічі з президентом Р. Ніксоном. Асоціяція висунула домагання підвищити пенсію на 15%, через свої 500 представництв у країні організовує для членів дешеву продажу ліків, налагоджує вигідніше обезпечення життя тощо. Останнім часом популяности набирає відділ подорожів: Асоціяція організовує дешеві групові мандрівки до Европи і ін. країн. Слабе знання англійської мови не може бути причиною не прийняття до Асоціяції, навпаки — таким людям допоможуть працівники, які володіють різними мовами. Вступ до цієї організації не пов'язаний з ніякими формальностями, досить лише сказати про свій вік, подати адресу і заплатити 2 доляри річно. Користі не надто великі, а все таки вони є. Для зацікавлених подаємо адресу, на яку треба звертатись: The American Association of Retired Persons, 1225 Connecticut Ave. N.W., Washington, D.C. 20036.

ЗАСНОВАНО СТАНИЦЮ ОБ'ЄДНАННЯ КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УПА

Пассейк. — В неділю 6 березня 1972 року відбулися у приміщенні Української Централі в Пассейку, Н. Дж. сходини членів Станиці Ню Йорк, Об'єднання кол. Вояків УПА Америки і Канади. По вичерпанні наміченої програми сходин членів Станиці Ню Йорк, засновано Станицю Об'єднання в Пассейку, яку очолив Ю. Котляр. Управи Станиці ввійшли: М. Озимко, Т. Москаль, С. Халупа, П. Гула, А. Микич, та І. Жолондек.

Аллентавн і околиця!

В неділю, 12-го березня 1972 року
о год. 2-ій по пол.
в залі UKRAINIAN PARISH CENTER
803 North Front St., Allentown, Pa.

— відбудуться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Окружного Комітету Відділів УНС АЛЛЕНТАВНУ і ОКОЛИЦІ

до участи в яких запрошені й зобов'язані урядовці, представники і конвенційні делеґати Відділів таких місцевостей:

Аллентавн — 147 і 151; Нортгемтон — 44 і 318; Бетлегем — 47 і 288; Істон — 137 і 438; Бат — 95; Ормрод — 124; Палмертон — 369 і Редінґ — 48.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття і вибір президії зборів;
2. Справоздання з діяльности Округи;
3. Вибір Окружної Управи і Контрольної Комісії;
4. Схвалення пляну праці на 1972 р.;
5. Обговорення весняної організаційної кампанії;
6. Різні справи.

По зборах відбудеться СПІЛЬНА ПЕРЕКУСКА та ВИСВІТЛЕННЯ ЗВУКОВОГО ФІЛЬМУ ПРО СОЮЗІВКУ.

У зборах візьмуть участь:

ЙОСИП ЛИСОГІР, головний предсідник;
АННА ГАРАС, головна радна;
СТЕПАН ГАВРИШ, головний радний і обласний організатор

ОКРУЖНА УПРАВА

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ УНС в КЛІВЛЕНДІ
повідомляє, що

в неділю, 12-го березня 1972 року
в 3-ій год. попол., в приміщенні
WEST SIDE FEDERAL SAVINGS
5839 Ridge Rd., Parma, Ohio

— відбудуться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ УНСОЮЗУ ВІДДІЛІВ в КЛІВЛЕНДІ

в яких обов'язані взяти участь усі члени Окружного Комітету, Конвенційні Делеґати, Відділові Делеґати та Урядники таких Відділів:

Клівленд: 102, 112, 222, 240, 251, 291, 328, 334, 336, 346, 358 і 364; Колюмбус: 18; Лейквуд: 108; Акрон: 180 і 295; Льорейн: 50 і 233.

ПРОГРАМА ЗБОРІВ:

1. Відкриття
2. Вибір Президії Зборів
3. Відчитання протоколу з минулорічних зборів;
4. Звіти Управи й Контрольної Комісії
5. Уділення абсолюторії Управі
6. Вибір Окружної Управи
7. Внески й запити

У Зборах візьмуть участь:

УЛЯНА ДЯЧУК — в. о. головного касира УНС;
ТАРАС ШМАҐАЛА — головний радний;
ЄВГЕН РЕПЕТА — головний радний і обласний організатор.

Запрошується до участи в Зборах усіх Членів УНС.

Після Зборів відбудеться прийняття, на якім вшановані будуть заслужені працівники УНСоюзу.

За Управу Окружного Комітету УНСоюзу:
Богдан Футей, голова — Роман Чучкевич, секретар

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА, Ч. 6.

М. Копач, Іст Петерсон	$ 17.00	А. Лобачевський, Чикаґо	2.00
А. Галелюк, Ню Брансвік	15.00	М. Лободяк, Мейсон Сіті	2.00
Н. Н., Торонто	12.80	В. Маріяш, Дірборн Гайтс	2.00
Е. Гутович, Бруклин	7.00	В. Мелько, Філядельфія	2.00
В. Остапяк, Торонто	7.00	І. Мельник, Воррен	2.00
С. Хомяк, Болтон Лендінг	7.00	Н. Мерена, Джансон Сіті	2.00
С. Льорх, Бруклин	5.00	Т. Миник, Скрентон	2.00
М. Макарчук, Кліфтон	5.00	О. Миськів, Аліквіппа	2.00
С. Яц, Рокавей Парк	5.00	Г. Онищак, Чикаґо	2.00
П. Вульба, Воффало	3.00	З. Осінчук, Форт Вейн	2.00
Н. Варій, Стретфорд	3.00	І. Педенко, Форт Вейн	2.00
А. Велика, Трентон	3.00	С. Пелех, Клівленд	2.00
М. Голіян, Елмвуд Парк	3.00	В. Періг, Нюбурґ	2.00
Й. Міщук, Клівленд	3.00	А. Перкоський, Клівленд	2.00
В. Попович, Рочестер	3.00	О. Полатайко, Піттсбурґ	2.00
Д-р А. І. Хоркава, Нюарк	3.00	М. Попик, Бруклин	2.00
М. Балабчук, Чикаґо	2.00	Р. Т. Пристай, Рочестер	2.00
Н. Босняк, Мейплвуд	2.00	Д. Присяжнюк, Річмонд	2.00
Е. Бедрій, Нюарк	2.00	К. Приходько, Нюарк	2.00
С. Вемко, Томс Рівер	2.00	Т. Росоляк, Парма	2.00
Я. Берестянський, Чикаґо	2.00	В. Савчин, Колумбус	2.00
Г. Блонський, Чикаґо	2.00	С. Свіченюк, Сомервілл	2.00
В. Бойко, Менвілл	2.00	В. Сенежак, С. Орандж	2.00
І. Гайдукевич, Флинт	2.00	Я. Сидорак, Сан Франсіско	2.00
Д-р В. Галич, Супіріор	2.00	І. Солтисік, Ню Йорк	2.00
П. Гарасимів, Гастинґс ан Гадсон	2.00	Е. Сопрун, Філядельфія	2.00
М. Гира, Алтадена	2.00	К. Сузанський, Дітройт	2.00
М. Гук, Ст. Пол	2.00	Т-во Т. Шевченка, Відд. 267 — Вестбури	2.00
В. Гультай, Торонто	2.00	Т. Тренич, Філядельфія	2.00
А. Ґоль, Лівінґстон	2.00	Т. Федасик, Амстердам	2.00
Г. Гораль, Філядельфія	2.00	Е. Федик, Вудсайд	2.00
С. Грех, Бінґгемптон	2.00	Б. фостяк, Джексон Гайтс	2.00
І. Давидюк, Гаґерставн	2.00	Д. Ходонович, Віллимантик	2.00
С. Данилевич, Говард Біч	2.00	М. Чайковський, Монтреаль	2.00
І. Данилович, Ню Гейвен	2.00	С. Чеканський, Олифант	2.00
А. Дешевий, Савтфілд	2.00	Г. Шкудор, Дітройт	2.00
П. Дуда, Віндсор	2.00	Т. Щербатий, Маямі	2.00
М. Каришин, Дюмонт	2.00	М. Щудляк, Еддистовн	2.00
М. Качарай, Ню Йорк	2.00	Д. Яремко, Кенсас Сіті	2.00
М. Керелейза, Ню Врітейн	2.00	Р. Геник-Березовський, Торонто	1.00
Д. Кефор, Пукіпсі	2.00	П. Бондаренко, Елизабет	1.00
М. Ківацька, Ню Йорк	2.00	М. Волицький, Чикаґо	1.00
М. Кіт, Джамайка	2.00	В. Воробець, Ірвінґтон	1.00
І. Кітрал, Чикаґо	2.00	Н. Назар, Бруклин	1.00
О. Клюфас, Довер	2.00	М. Нечет, Чикаґо	1.00
П. Кобас, Саґінав	2.00	Н. Преґар, Мінneаполіс	1.00
С. Копелян, Дітройт	2.00	В. Сімянцев, Вашинґтон	1.00
В. Кошман, Ютика	2.00	В. Табачук, Вейн	1.00
М. Кузишин, Ірвінґтон	2.00	В. Чавс, Вайон	1.00
М. Кужла, Філядельфія	2.00		
М. Д. Леськів, Вайтстовн	2.00		

Живе з кулею в серці понад 30 років

Київ. — Під час другої світової війни червоноармійця Семена Вечерку було поранено в кількох місцях. Лікарі повитягали уламки з ґранат тощо, а на маленьку темну цяточку на грудях не звернули уваги. Поранений прийшов до пам'яті аж на 14-ий день, згодом знову воював, по війні вчився, одружився, мав дітей, тепер працює в Харкові в ділянці промислової торгівлі. У кореспонденції з Харкова, вміщеній у „Правді" з 29 лютого, сказано, що ще в 1944 році один з лікарів з допомогою рентґену встановив, що у С. Вечерки сидить в серці куля, „у м'язі правого шлуночка серця". Лікарі не могли вийти з дива, як така людина може жити, але сильний організм пораненого все переборов. Головний хірурґ армії акад. Н. Бурденко не захотів оперувати С. Вечерку, сказавши, що „з таким міцним серцем будеш і так жити ще багато років". Він живе й тепер, а кулю в серці відчуває тільки на зміну погоди: ні-ні, та й „щось" шпигоне у серці...

В П'ЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Незабутньої, Дорогої
ДРУЖИНИ, МАТУСІ, БАБУНІ і СЕСТРИ

бл. п. ЛЮБИ зі ЩУДЛЮКІВ ДРЕБИЧ

яка відійшла у Вічність 11 березня 1967 року, будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ
в суботу, 11-го березня 1972 року
в Церквах:

СВ. ЮРІЯ, НЮ ЙОРК, 7-ма вул., о год. 8 рано;
СВ. ІВ. ХРЕСТИТЕЛЯ, НЮАРК, Н. Дж. о год. 7:30 рано.

Просимо Друзів та Знайомих про молитви за Спокій Душі Покійної.

РОДИНА

Як невянучий вінок на її могилу, Родина зложила 250.00 дол. до рук Блаженнішого Верховного Архиєпископа Кир Йосифа на фонд розбудови Українського Католицького Університету в Римі.

В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої МАМИ

бл. п. СТЕФАНІЇ ЛЕВИЦЬКОЇ

буде відслужена

в суботу, 11-го березня 1972 року
о год. 7:30 ранку

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в Церкві БЛАГОВІЩЕННЯ ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІЇ в MELROSE PARK, Pa.
при Old York & Valley Rd.

Родину, Приятелів і Знайомих просимо про молитви і пам'ять.

ХРИСТИНА та ЮРІЙ МАСЮК
РОМАН і ТЕТЯНА ЛЕВИЦЬКІ
з Дітьми

Замість квітів на свіжу могилу мого Друга і Приятеля
бл. п. д-ра ВАСИЛЯ ОДИНСЬКОГО
зложив 10.00 долярів на Суспільну Службу Українських Комбатантів при ОбВУА

д-р Роман СТАХУРА

Замість квітів на могилу нашої Дорогої Тети
ОЛЕНИ з МЕТЕЛЛІВ КРУЦЬКО
складаємо на НТШ, Сарсель, Франція:

Александра Левицька — сестрінна — $10.00
Мґр. Іван і Марія Вежіківські — сестрінка з чоловіком $10.00

КОМІТЕТ ОБ'ЄДНАНИХ АМЕРИКАНСЬКО - УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ м. НЮ ЙОРКУ, ВІДДІЛ УККА і НАУКОВЕ Т-ВО ім. Т. ШЕВЧЕНКА в ЗСА —

влаштовують

в неділю, 12-го березня 1972 року, о годині 4-ій по пол.

в залі FASHION INSTITUTE, 225 West 24th Street, NEW YORK CITY, N.Y.

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ

ПРОГРАМА:

Святочне слово — проф. д-р Г. Лужницький; Хор „Прометей" з Філядельфії, диригент М. Длябога; Г. Андреадіс, меццо-сопрано, акомпаньямент д-р І. Соневицький; поезії у виконанні Студії Мистецького Слова Л. Крушельницької.

Квитки в передпродажі: АРКА, ЕКО, СУРМА, „САМОПОМІЧ".

Вінчання Богдана Футали і Оксани Бігун

30-го січня ц. р. в церкві св. Володимира і св. Ольги в Чикаґо, Ілл. відбулося величаве вінчання Богдана Футали, активного голови Т-ва Української Студіюючої Молоді ім. Миколи Міхновського ТУСМ в Америці, із Оксаною Бігун з Чикаґо.

Весільні обряди наскрізь віддзеркалювали українські традиції. Від першої хвилини благословення батьків іконами до передання хустини — символу молодиці свахою, дуже мило вражала задержана українська духовість обидвох родин.

Дружками молодої пари були Орися Савка та Оксана Шуль; дружбами — брат молодого, Мирослав Футала та Аскольд Лозинський. Функції старости виконував Олег Сацюк з Чикаго, а старостами — Христя Кульчицька з Філядельфії.

У весільному бенкеті взяло участь велике число родини, друзів та гостей обидвох родин молодої пари. Із весільними привітаннями виступали: п. М. Ковальчин, голова Т-ва кол. Вояків УПА (до речі, оба батьки, Лев Футала та інж. Роман Бігун це колишні вояки УПА), п. В. Мазур, голова Української Народної Помочі та член Екзекутиви УККА, інж. Богдан Кульчицький, голова Світової Управи ТУСМ, який вручив молодій парі мистецький твір, образ відомого українського маляра Петра Андрусева „Україна Бореться" від членів Світової Управи ТУСМ, д-р Петро Гой, секретар Сеньйорату ТУСМ, студент Аскольд Лозинський як близький друг молодого, Марта Терлецька від бабусі і діда молодого, Мирон Куляс від Осередку СУМА в Чикаґо, студент Олесь Черінь від Осередку Діяльности ТУСМ у Чикаґо-Дітройт та ряд інших, між ними і брат молодого, Мирослав Футала. Від родини молодої, весільним гостям склав подяку батько, інж. Роман Бігун, а від родини молодого, Лев Футала.

На закінчення офіційної частини бенкету виступив із словом сам молодий, Богдан Футала.

Під час весільного бенкету прочитано ряд весільних побажань і телеграм від українських організацій та приятелів, які через велику віддаль не могли особисто прибути. (між ними і від ЦЕСУС, централі усього українського студентського руху).

Коли грала оркестра „Каравана", наступило символічне побажання на тлі маршу і пісні під шкірою вовка „членів Сумівської Дружини Сибірські Вовки" своєму вовкові Богданові Футалі й вручення йому і його дружині різбленого альбома.

Молода пара, а зокрема молодий, Богдан Футала, це активний учасник українського громадського життя в Америці, це працьовитий і ідейний голова, сьогодні найбільш діяльний в студентському — ТУСМ та один із провідних організаторів демонстрацій в обороні Валентина Мороза і в обороні Нескорених.

Х. К.

Москва таврує комуністичний апарат у Грузії за поганий провід

Москва. — Центральний Комітет Компартії СССР проголосив на перших сторінках совєтських газет свою постанову з різким наврруванням провідників компартії в Грузії за потурання хабарництву, грошовим зловживанням, збагачуванню незаконними торговельними махінаціями та неробству. У тій постанові не наводиться конкретних прикладів, але орган профспілок „Труд" з минулої середи приніс довгу статтю про нелеґальне діяння у Грузії приватного промислу й торгівлі, на чому якийсь Отарі Лазейшвілі заробив мільйони та допоміг збагатитись своїм спільникам. Як виходить з тієї статті, той грузин, колишній професійний водій і незакінчений університетський студент, зумів переконати деякі державні фабрики, щоб продукувати товар, що його масово збував власним торговельним апаратом, то знову здобував від державних фабрик чорний ринок. Втрати держа чорнийринок. Втрати держави на тих нелеґальних операціях сягають — твердить „Труд" — понад 2 мільйони дол. При поліційній ревізії поліція знайшла у того Лазейшвілі скіряні куртки, светери й різний одяг вартости яких 125.000 дол., на походження яких не було ніяких документів. Централя компартії у Москві скаржиться, що місцевий партійний провід у Грузії занедбав „партійну дисципліну", внаслідку чого грузинські партійці почали діяти несумісно з „ідеологією Маркса-Леніна". Газета „Труд" пише, що Лазейшвілі був „підпільним мільйонером, який витрачав тисячі рублів по ресторанах Москви, Києва й Алма-Ати на вгощування футбольних переможців із його улюблених команд, який мав дві дачі з купальними басейнами, одну поблизу Тбілісі і другу в Абхазії над Чорним морем".

Український Народний Союз

— влаштовує —

VII КРАЙОВІ КРУГОЛЬНІ ЗМАГАННЯ

в суботу, 27-го травня 1972 року в Дітройті, Міш.

THUNDERBOWL LANES
4200 Allen Road Ollen Park, Michigan

ДО УЧАСТИ ЗАПРОШУЄТЬСЯ ЗМАГУНІВ З УСІХ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ В ЗСА І КАНАДІ.

Спортовий Комітет УНСоюзу:

АНДРІЙ ДЖУЛА — голова
Головний радний
ІВАН В. ІВАНЧУК — заступник
Почесний Головний Контролер
МАРІЯ ДУШНИК — секретар
Заступник Головного Предсідника

Дальші докладніші інформації в чергових оголошеннях.

Трентон вшанував пам'ять Лева Лепкого

Трентон, Н. Дж. (юко)). — У неділю, 12-го грудня 1971 р. згідно наміченого та з Головною Управою Братства Українських Січових Стрільців уточненого пляну — відзначено тут, у сороковий день смерти — славну пам'ять Лева Лепкого, що помер у Трентоні, 28-го жовтня та похоронений 2-го листопада 1971 р. на Свято-Андріївському цвинтарі в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

сл. п. ред. Лев Лепкий

Церковні відправи, сполучені з панахидою за спокій душі Покійного, відправили в парохіяльній церкві св. свщм. Йосафата, якої Покійний був за життя членом — о. декан Теодозій Атаманюк і о. парох Володомир Грабець. Під час панахиди співав чоловічий хор під кер. Івана Головка. Участь в Богослуженні взяли члени родини Покійного, Комбатанти, пластова молодь та українські громадяни — мешканці Трентону й околиці.

Жалібні сходини, що були продовженням церковних відправ, відбулися цієї самої неділі в церковній залі тієї ж церкви при 1195 Дуд Евню у Трентоні. Сходини підготовив та ними проводив пл. сен. Іван Костюк. Відкриваючи сходини, він привітав понад сотню присявних, а між ними: вдову Міку Дрогомирецьку-Лепкову, братаницю, наймолодшу дочку Богдана Лепкого, Нусю Лепківну з Ню Йорку, члена родини інж. Клавдію Кордубу-Цаточку, близьких друзів Покійного та родини Лепких інж. Богдана Поповича з дружиною, інж. В. Юрчинського з дружиною, обох душпастирів, комбатантів та пластунів і пластунок трентонської пластової станиці, що великою кількістю разом зі студентами Ратґерського університету прийшли віддати пошану стрілецькому бардові, якого пісні вони співають та якого вони у своєму житті мають наслідувати. Однохвилинною мовчанкою та засвіченям свічечки Нусею Лепківною — розпочато жалібні сходини.

Пластун сен. Іван Костюк розказав присявним про славславний рід Лепких-Глібовицьких, про життьовий шлях поодиноких його членів, широко розмальовуючи діяльність бл. п. Лева Лепкого на основі записок та особистої переписки — листування з Покійним. Свою розповідь почав від Бережанської землі, почерез Львів і Краків, де Покійний студіював теологію і право (університет у Львові) та малярство (Краківська Академія Мистецтв), почерез бурі й негоди воєнного лихоліття першої світової війни — створення Леґіону УСС до участі Покійного в боях за волю України та творення Української Державности. Зупиняючись на післявоєнній діяльности Покійного у Львові, його журналістичній, публіцистичній, громадській та політичній діяльности — промовець детально ілюстрував цей період в житті бл. п. Лева Лепкого наявними матеріялами, експонатами, що були розложені на окремому столі, прикритому червоною китайкою, якою була покрита домовина Покійного в час його похоронів. Там були: Великий Співаник „Червоної Калини", Календарі „Червоної Калини", Ювілейний Збірник „Наш Львів" — видання „Червоної Калини", книги „За Волю України", „Українське Січове Стрілецтво", Ювілейний Альбом УСС", — видання, в яких Покійний приймав участь як редактор, видавець автор, або в яких про нього були згадки. Окрім книжок і пресового матеріялу, там були розміщені світлини Покійного, його стрілецькі, комбатантські та боєві ордери-відзнаки, стрілецька шапка, а посередині світилася свічечка, перев'язана синьожовтою стрічечкою та прикрашена ґроном червоної калини...

Подаючи характеристику музичної творчости Покійного, промовець назвав ці пісні, які співали Українські Січові Стрільці та вояки Українських Армій, починаючи їхнім початком від 1914 р. аж по сьогоднішні часи. Ось вони: „Гей видно село", „Коби скорше з гір карпатських", „Ґрупа Схід", „Хай живе Великий Комтур", „Ми йдем вперід", „Колись дівчино мила", „Маєва нічка", „Бо війна війною", „Казала дівчина, казала", „Кладочка", „І снилося зночі дівчині", „Сині фіялки, білі бози", „Гей там у Вільхівці" (на спілку з Романом Купчинським) та надусе пісня до слів брата Богдана „Видиш брате мій", що її сьогодні співають під назвою „Журавлі". Ці пісні, говорив промовець, прийнялися нині у всій Україні. Деякі із них співають як „народні", хоча в останньому часі, навіть большевики, прийнявши „Гей видно село" та „Журавлі" як обов'язковий репертуар своїх хорових і музичних ансамблів та сольових виступів солістів, мабуть з пошани до автора — називають вже його прізвище. Зокрема ця пісенна творчість Покійного глибоко залягла у виховній діяльности Пласту, що разом з ідеями Українського Січового Стрілецтва перебрала на себе велику й відповідальну ролю у своїй діяльності на прославу Бога й Батьківщини.

Якби Покійний у своєму житті нічого більше не зробив, то його Стрілецька Пісня, в яку він влив свою душу і свою любов до Батьківщини, а зокрема такі шедеври як „Гей видно село" та „Журавлі" вистачають на це, щоб його слава осталася поміж нами з рода в род" — закінчив свою доповідь про бл. п. Лева Лепкого пл. сен. Іван Костюк.

У другій частині програми жалібних сходин, музично-співочий гурток пластунок трентонської пластової станиці під музичним проводом і при акомпаньяменті гітари пл. юначки Лариси Крупи відспівав як зразок музичної творчости Покійного три його пісні: „Гей видно село", „Маєва нічка" та на закінчення, разом з авдиторією „Журавлі".

Ще довго по закінченні жалібних сходин не розходилися присявні, оглядаючи виставку в пошану Покійному, вгощаючись кавою та солодощами, які приготовили пані й панове із Пластприяту та замовляючи фотознімки із життя та похоронів бл. п. Лева Лепкого. Замість квітів на могилу бл. п. Лева Лепкого — зібрано в Трентоні під час похоронів та в сороковий день смерти 377.00 дол. на Фонд Допомоги Українським Воєнним Інвалідам, які згідно договорення, передано до розпорядимости Головної Управи Братства УСС у Філядельфії. Так мала трентонська українська громада вже вдруге прощалась зі своїм членом — прикладним сином України Левом Лепким.

ВИСТАВКА 8-ОХ ВИДАТНИХ МИСТЦІВ

Ню Йорк. Заходами Об'єднання мистців українців в Америці відбудеться в днях 12-19 березня ц. р. в галерії ЛМКлюбу в Ню Йорку при 2-ій Евеню збірна виставка сімох мистців, які належать до найвидатніших в американсько - українському образотворчому світі: Якова Гніздовського, Миколи Горбача, Михайла Мороза, Зеновія Онишкевича, Богдана Савчука, Марії Шероцької і Петра Холодного. Відкриття відбудеться в неділю 12 березня о год. 1-ій вполудне. Виставка охоплюватиме різні мистецькі напрямки і стилі, твори мальовані різною технікою.

Купуйте в підприємствах, які оголошуються в „Свободі"!

ПРОДОВЖЕНО ВИСТАВКУ КОЛЬОРОВИХ СВІТЛИН

Ню Йорк. — Індивідуальна виставка кольорових світлин Теодора Терена, що розпочалася в Ґалерії Об'єднання Мистців Українців в Америці, ОМУА, 27 лютого, продовжена до 12 березня. Ґалерія ОМУА міститься в нижній частині дому Літературно-Мистецького Клюбу при 2-й евню. Виставлено 44 великого формату оправлені кольорові фотографії, з яких частину вже продано, всі в ціні 15 долярів. Головні теми цієї першої української кольорової фотовиставки — природа і портрети українських людей. Дотепер виставку відвідали біля 100 осіб. У п'ятницю 10 березня буде відчинена від 5 до 8 вечора, в суботу — від 12 до 8 вечора.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ОСИП САМЧУК, член УНСоюзу Відд. 243 св. о. Михаїла в Чикаґо, Ілл., помер 8 грудня 1971 р. на 72 р. ж. Нар. в с. Тератин, пов. Радехів, Україна і став членом УНС в 1946 р. Похорон відбувся 11 грудня 1971 р. в Evergreen Park, Ill.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Романек, секр.

ЮЛІЯ БРЕҐА, членка УНСоюзу Відд. 16 Т-ва Просвіта в Спрінґ Валей, Н. Й., померла 29 листопада 1971 р. на 80 р. ж. Нар. в с. Руська Воля, Словаччина і стала членкою УНС в 1918 р. Полишила в смутку 4 синів, 3 доньки, 20 внуків і 2 правнуки. Похорон відбувся 3 грудня 1971 р. на цвинтарі св. Антонія в Нануєт, Н. Й.
Вічна Їй Пам'ять!
М. Москаль, секр.

МИКОЛА ГУНЧАК, член УНСоюзу Відд. 385 Т-ва Запор. Січ в Міннеаполіс, Мінн., помер 12 листопада 1971 р. на 92 р. ж. Нар. в с. Новосілки, пов. Підгайці, Україна і став членом УНС в 1925 р. Полишив у смутку дружину Аполонію, дітей Елисавету, Генрі, Вікторію і Емелі. Похорон відбувся 16 листопада 1971 р. на цвинтарі св. Марії в Міннеаполіс, Мінн.
Вічна Йому Пам'ять!
Я. Карпяк, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 11-го БЕРЕЗНЯ 1972 р.

КЛІФТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Укр. Січ — 182 Відд. о год. 1-ій по пол. в приміщенні Укр. Прав. Церкви, 635-655 Broad St. — Управа.

ЧИКАҐО, Ілл. Місячні збори Б-ва св. ап. Петра і Павла 220 Відд., о год. 7-ій веч. в приміщенні при 1915 В. 51 вул. — Едвін Блиди, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. І. Хрестителя 270 Відд. о год. 7-ій вечора в УНДомі. Проситься вирівняти вкладки. Телефон фін. секр. 432-2983, а він особисто зголоситься за вкладками. — В. Бутковський, секретар.

ГАМТРАМК, Міш. Річні збори 22-го Відд. о год. 8-ій вечора в Regency Hyatt House O'Hare Airport, on River Rd. at Kennedy Expressway. Кімната буде зазначе в готелі. — Т. Багри, предс., Гелен Олек, секр. М. Романчук, касир.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Збори Б-ва св. Володимира 130 Відділ о год. 8-ій веч. в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів при 33 E. 7th St. Проситься вирівняти вкладки. Адреса нового секретаря: George Yurkiw, 30-54 33rd St., Astoria, N.Y. 11102. — Управа.

МАЕСТРО АВРАМЕНКО ВИСВІТЛИТЬ — ФІЛЬМИ ЙОГО ПРОДУКЦІЇ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па.:
Середа, 8 березня 1972 р., в залі „Тризуба", 4932 Н. Брод вул. — „МАРУСЯ — ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ". Початок год. 7-ма вечора.
Четвер, 9-го березня — у Пластовій Домівці, 10-та вул. і Данкенан, також „МАРУСЯ — ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ". Початок 7-ма веч.

БАЛТІМОР, Мд. — Під патронатом УККА:
П'ятниця, 10-го березня 1972 р., в Домі Молоді, Easter Patterson Ave. — УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ БАЛЕТ, ІНТРОНІЗАЦІЯ ЇХ БЛАЖЕНСТВА МИТРОПОЛИТА Й. СЛІПОГО В КАРДИНАЛИ І УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЛИКДЕНЬ У ЄРУСАЛИМІ.
Субота, 11-го березня — в домі Самопомочі, 239 Савт і Бродвей. Початок 3-тя год. — „НАТАЛКА ПОЛТАВКА". Год. 6:30 — „ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ".
Неділя, 12-го березня — в Домі Молоді, год. 2-га — СЛАВА І ТРАГЕДІЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ. Історичний, документальний фільм з нагоди 33-ліття в пошану всіх будівничих Української Карпатської Держави.
Другий фільм — год. 4:30 — „МАРУСЯ — ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ".

Проситься Громадянство взяти численну участь — разом з нашою молоддю і при цій нагоді зустрінетеся з маестром Авраменком.

Після Балтімору Авраменко відвідає Вашинґтон.

Український Народний Союз

— проголошує —

ПРИДІЛ СТИПЕНДІЙ на академічний рік 1972-73

Стипендії будуть призначні Стипендійною Комісією УНСоюзу, до якої входять представники НТШ, УВАН, СУСТА та УНС, студентам визнаних каледжів та університетів, які є членами УНСоюзу щонайменше два роки, на основі їх студійних досягнень (поступу в науці), потреби фінансової допомоги та активности в громадському та студентському житті.

Подання слід вносити до 31-го березня 1972 року на окремих друках, по які слід звертатися на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
81-83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303

ПОШУКУЄТЬСЯ КВАЛІФІКОВАНУ ПОМІЧНУ СИЛУ ДО КНИГАРНІ „СВОБОДИ" в ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж.

Добрі умовини праці, платні свята і вакації, Блю Кросс, Блю Шілд, групове забезпечення на життя й інші бенефіти. — За ближчими інформаціями телефонувати: (201) 434-0237. Безпосередній тел. з Ню Йорку: ВА 7-4125

Приймається оголошення святочних побажань у „Свободі"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи назустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного Великоднього числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

1 цаль через 1 шпальту	$ 3.00
1 цаль через 2 шпальти	5.00
2 цалі через 2 шпальти	10.00
3 цалі через 2 шпальти	15.00
4 цалі через 2 шпальти	20.00
5 цалів через 2 шпальти	25.00
6 цалів через 2 шпальти	30.00

та в інших розмірах.

Треба сподіватися, що загал нашого Громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям та знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

ОГОЛОШЕННЯ ПРИЙМАЄТЬСЯ:
за новим стилем до 24-го березня 1972 року
за старим стилем до 30-го березня 1972 року

Зголошення святочних побажань, РАЗОМ З ГРОШЕВОЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошень, надсилати до:

"SVOBODA"
83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303

ТАРЗАН, Ч. 6712. Чулю вби вас одного з обманців

Це обурливе, білий дикуне! Чому так ставитись до миролюбних мужів?
Тарзан сказав, щоб не до-

ганці, не рухали своїх револьверів!
Моя найближча куля — вб'є!